

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

ТАРНАВСЬКИЙ МИКОЛА ЛЕОНІДОВИЧ

**ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ДОХОДІВ ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

071 Облік і оподаткування

Автореферат
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 20

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті
імені Василя Стефаника

Науковий керівник: Гнатюк Тарас Михайлович
кандидат економічних наук, доцент
заступник декана економічного факультету
доцент кафедри обліку і оподаткування

Рецензент: Щур Роман Ігорович
доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів,
Академік Академії економічних наук України,
заступник завідувача кафедри фінансів

Захист відбудеться « 23 » червня 2023 року

Науковий керівник: _____ Т.М. ГНАТЮК

Завідувач кафедри: _____ І.Ф. БАЛАНЮК

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Становлення ринкової економіки та впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку потребують зміни підходів до організації та ведення бухгалтерського обліку капіталу, а також реформування системи бухгалтерського обліку та звітності. У перехідний період ринкової економіки особливу увагу привертають проблеми управління підприємством як основним суб'єктом ринкових відносин. Виконання національних стандартів бухгалтерського обліку також вимагає врахування вимог українського законодавства, адаптованого до практик розвинених країн світу.

Додатково, для ефективного функціонування системи обліку та аналізу формування капіталу необхідно вирішити проблеми, пов'язані з врахуванням чинного законодавства. Актуальність викладених аспектів підкреслюється недостатнім рівнем дослідження теоретичних і практичних проблем методології бухгалтерського обліку та аналізу показників фінансової звітності, зокрема в контексті оцінки джерел формування капіталу. Тому важливо приділити належну увагу вирішенню цих питань для забезпечення ефективного функціонування бухгалтерського обліку та аналізу фінансової звітності в контексті формування капіталу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника “Підвищення соціально-економічної результативності функціонування виробничо-господарських структур у регіоні, (реєстраційний номер 0104 U 002443), (Категорія роботи: фундаментальна (2201020))”. Дослідження з обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності комунального підприємства можуть бути пов'язані з науковими програмами, які спрямовані на розвиток методології обліку та аналізу в комунальному секторі, вивчення ефективності використання ресурсів та фінансового стану підприємств, аналіз фінансово-економічної діяльності комунальних підприємств тощо. У межах наукової програми автором проведено дослідження методологічних питань щодо організації і обґрунтування впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку в Україні.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є наукове та теоретико-методичне обґрунтування методики та організації бухгалтерського обліку та аналізу джерел формування капіталу на основі звітності з використанням національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку і розробка методики та рекомендацій щодо організації бухгалтерського обліку та аналізу джерел формування капіталу на підприємстві з використанням національних положень і стандартів бухгалтерського обліку.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі була обґрунтована актуальність вибраної теми, пояснено її зв'язок з науковими програмами та сформульовано мету й завдання дослідження. Були визначені предмет, об'єкт та межі дослідження, розкрито використані методи. Вступ також включав розгляд наукової новизни та практичного значення отриманих результатів, а також наведено інформацію про апробацію, публікації, структуру й обсяг роботи.

У розділі 1 «ОБЛІК КАПІТАЛУ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА» досліджуються облік капіталу комунального підприємства, що є актуальною темою в сучасному бухгалтерському середовищі. У розділі аналізуються основні аспекти обліку капіталу, зокрема формування та використання власного та позабалансового капіталу комунальних підприємств. Дослідження спрямоване на виявлення особливостей обліку капіталу з урахуванням специфіки комунального сектору, що дозволяє забезпечити ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства та досягнення його стратегічних цілей.

Одним із ключових аспектів стало визначення методики обліку капіталу комунального підприємства з урахуванням законодавчих норм та вимог. Увагу зверталось на важливість точного та достовірного обліку капіталу, який є важливою складовою фінансової звітності компанії та впливає на репутацію та фінансову стабільність компанії. Також провели порівняльний аналіз різних методів обліку капіталу, таким чином визначивши переваги та недоліки кожного методу та запропонували найкращий метод обліку капіталу комунальних компаній.

У розділі 2 «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ КАПІТАЛУ ТА АНАЛІЗ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ» Одним із

головних аспектів, що досліджується в 2 розділі, є організація та методика обліку і контролю наявності капіталу комунального підприємства. У роботі аналізується структура та процедури обліку капіталу, включаючи розподіл його за джерелами формування та видами (власний, залучений, позабалансовий). Дослідник розглядає роль бухгалтерського обліку у забезпеченні точності та достовірності даних про наявний капітал підприємства.

Крім того, проводиться аналіз використання капіталу комунального підприємства. Увагу звернено увагу на методи та критерії аналізу використання капіталу, такі як рентабельність, ефективність та ризиковість інвестиційних проектів. Застосування фінансових показників та методів оцінки дозволяє здійснити оцінку результативності використання капіталу та прийняти обґрунтовані управлінські рішення щодо його оптимізації та максимізації прибутку.

У розділі 3 «АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ» Розділ складається з трьох підпунктів, а саме “Теорія аналізу джерел формування капіталу підприємства” “Аналіз капіталу підприємства та джерел його формування” і “Аналіз показників рентабельності капіталу підприємства.

Основним напрямом дослідження даної дипломної роботи є аналіз джерел формування капіталу за показниками фінансового обліку. Дослідження спрямоване на вивчення та оцінку різних джерел капіталу, таких як акціонерний капітал, позиковий капітал та інші джерела за допомогою показників фінансового обліку. Основна мета аналізу – визначити, наскільки ефективно використовуються ці джерела фінансування та їхній вплив на фінансові результати бізнесу. Дослідження зосереджено на розгляді таких показників, як рентабельність капіталу, структура капіталу, залучення та використання позикових коштів, оцінка фінансової стійкості та ризиків, пов’язаних із джерелами формування капіталу.

1. "Теорія аналізу джерел формування капіталу підприємства" вивчає концептуальні основи і принципи аналізу різних джерел формування капіталу, таких як внутрішні джерела (власний капітал) та зовнішні джерела (позиковий капітал). Ця теорія досліджує методи та інструменти, що дозволяють оцінити

ефективність та вплив різних джерел капіталу на фінансову стійкість та успішність підприємства.

2. "Аналіз капіталу підприємства та джерел його формування" спрямований на детальне вивчення структури капіталу підприємства, його складових елементів та відносної ваги. Цей аналіз дозволяє виявити, які джерела капіталу є пріоритетними для підприємства, а також виявити можливість залучення додаткових джерел для забезпечення фінансових потреб.

3. "Аналіз показників рентабельності капіталу підприємства" включає оцінку рівня доходності та ефективності використання капіталу підприємства. Цей аналіз дозволяє визначити, наскільки успішно підприємство використовує свій капітал для забезпечення доходності та ринкової конкурентоспроможності. Він базується на розрахунку рентабельності активів, власного капіталу та інших показників, що допомагають зрозуміти, наскільки ефективно використовується капітал підприємства для отримання прибутку.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі на основі теоретичного узагальнення обґрунтовано необхідність вирішення наукової проблеми щодо методики і організації ведення бухгалтерського, контролю і аналізу загального капіталу підприємства з урахуванням національних і міжнародних стандартів. Це дало змогу сформулювати висновки теоретичного, методологічного та науково-практичного змісту, що відображають вирішення окремих питань дослідження. Крім того, результатами цього дослідження є теоретичні узагальнення та вирішення методологічних і практичних проблем, пов'язаних з українським регулюванням бухгалтерського обліку. Загальні висновки, зроблені в результаті дослідження:

Реформування бухгалтерського обліку в Україні залежить від об'єктивних факторів і обставин перехідних періодів розвитку національної економіки, що вимагає нормативно-методичного регулювання. В Україні запровадження державного регулювання і єдиних методологічних засад обліку відповідає історичним, соціальним та економічним особливостям розвитку, що забезпечує фінансову надійність. Організація бухгалтерського обліку, контролю та аналізу має забезпечувати мінімальний шлях збирання інформації і максимальну ефективність праці виконавців.

Аналіз джерел фінансових ресурсів включає оцінку їх структури з погляду фінансового ризику для зовнішніх та внутрішніх користувачів бухгалтерської інформації.

Аналіз структури капіталу та джерел його формування дає уявлення про стан активів і ліквідність підприємства, але потребує детальнішого дослідження ліквідності, платоспроможності та прибутковості для визначення вигідності інвестування. Підприємства повинні залучати альтернативні джерела коштів, дотримуючись умов, що забезпечують фінансову надійність і раціональне фінансування. Залучення позикових коштів збільшує фінансові витрати підприємства, тому планування і управління довгостроковими зобов'язаннями потребують обережності.

Рентабельність власного капіталу можна підвищити шляхом збільшення довгострокових позикових коштів, за умови збереження поточної ліквідності та достатніх власних оборотних коштів.

Однак, слід ураховувати вартість та спрямованість використання таких джерел фінансування. Залучення довгострокових зобов'язань для формування поточних активів може бути неефективним, тому зміни у фінансовій структурі не завжди виправдані. Підвищення рівня результативного показника не обмежується лише зміною фінансової структури. Для цього необхідне зростання обсягів реалізації та прибутку. Збільшення позикового капіталу для підвищення рентабельності власного капіталу можливе лише при перевищенні економічної рентабельності рівня банківської відсоткової ставки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксімова Н. С., О.В. Топоркова, Т.А. Наумова Н.С.Ковалевська, І.В.Янчева, В.В.Янчев Навчальний посібник для студентів спеціальності «Обладнання харчових виробництв» – 2016. – 447 с.
2. Аналіз майна підприємства // Studfiles – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/9957930/page:2/>.
3. Аналіз рентабельності капіталу [Електронний ресурс] // Studfiles. – 2102. – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/5416388/page:3/>

4. Г.М. Давидов, В.М. Савченко, О.В. Пальчук, Облікова політика – кропивницький: «Ексклюзив-Систем», 2017. – 362 с.
5. Даньківа Й. Я. ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ЗВІТНІСТЬ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ / – ужгород: о УжНУ «Говерла», 2018. – 300 с.
6. Економічний аналіз. – Навчальний посібник: Навчальний посібник. За ред. Акад., проф.. М.Г.Чумаченко. – К.КНЕУ, 2001. – 540 с.
7. Забезпечення: поняття, види та основні правила бухобліку [Електронний ресурс] // інтерактивна бухгалтерія. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/130110>.
8. Задорожний З. Гуцайлюк З. Литвин Б. Методичні рекомендації з обліку витрат будівельних організацій // Баланс. – 2001. – № 16 (спецвипуск). – С. 16 – 41.
9. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 року №996 – XIV зі змінами та доповненнями. // Вісник податкової служби України, 1999р. № 33. – с.26–30.
10. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22.05.1997 року №283–97–ВР. // Записки бухгалтера / Уклад. Л. Маргорська. – Харків: Фактор, 2001, с.96–135
11. Закон України “Про підприємництво” від 07.02.1991 року №785–ХІІ зі змінами та доповненнями. // Записки бухгалтера / Уклад. Л. Маргорська. – Харків: Фактор, 2001, – с.63–75
12. Історія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник / За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. 4. 1, Житомир: ПП Рута // 2001.— 512 с.
13. Карев В. Зарахування на баланс основних засобів // Галицькі контракти, – №10. – 2000. – с.21 – 31
14. Класифікація господарських засобів. [Електронний ресурс] // osvita.ua – Режим доступу до ресурсу: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/19053/

